

Attraktivitetsmodellen

Nasjonal LUK-seminar

Gardermoen - 16. oktober 2013

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Søk hos Kommunal- og regionaldepartementet

Søk

Søk på hele regjeringen.no

[Del/Tips](#) [Utskrift](#) [a a a](#) [Lytt til teksten](#)

Departementets forsida

Aktuelt

Informasjonskampanjer

Tema

Pressesenter

Dokumenter

- ▶ Statsbudsjettet
- ▶ Proposisjoner og meldinger
- ▶ Lover og regler
- ▶ Rundskriv
- ▶ Høringer
- ▶ NOU-er
- ▶ Rapporter og planer
- ▶ **Rapporter**

Du er her: [regjeringen.no](#) / [Kommunal- og regionaldepart...](#) / [Dokumenter](#) / [Rapporter og planer](#) / [Rapporter](#) / [Programteori for attraktivitet](#)

Rapport, 24.05.2013

Programteori for attraktivitet

Rapportane er utarbeidd av Telemarkforskning på oppdrag frå Kommunal- og regionaldepartementet. Å arbeide for meir attraktive stader er viktig i seg sjølv. Det viser ein ny rapport frå Telemarkforskning. Tiltak for å fremje lokal samfunnsutvikling er dermed viktig for distriktskommunane.

Telemarkforskning har utarbeidd ein modell som viser korleis lokal samfunnsutvikling heng saman med vekst i folketalet. Forskarane har òg allereie brukt modellen til å gjere analysar. Dei fann at nokre kommunar veks til tross for at antal arbeidsplassar ikkje veks, verken i eigen eller nærliggande kommunar.

[Sammendragsrapport, Programteori for attraktivitet TF 13/2013 \(pdf\)](#)

[Milepelsnotat 1 På spor etter programteori \(pdf\)](#)

[Milepelsnotat 2 Forslag til programteori \(pdf\)](#)

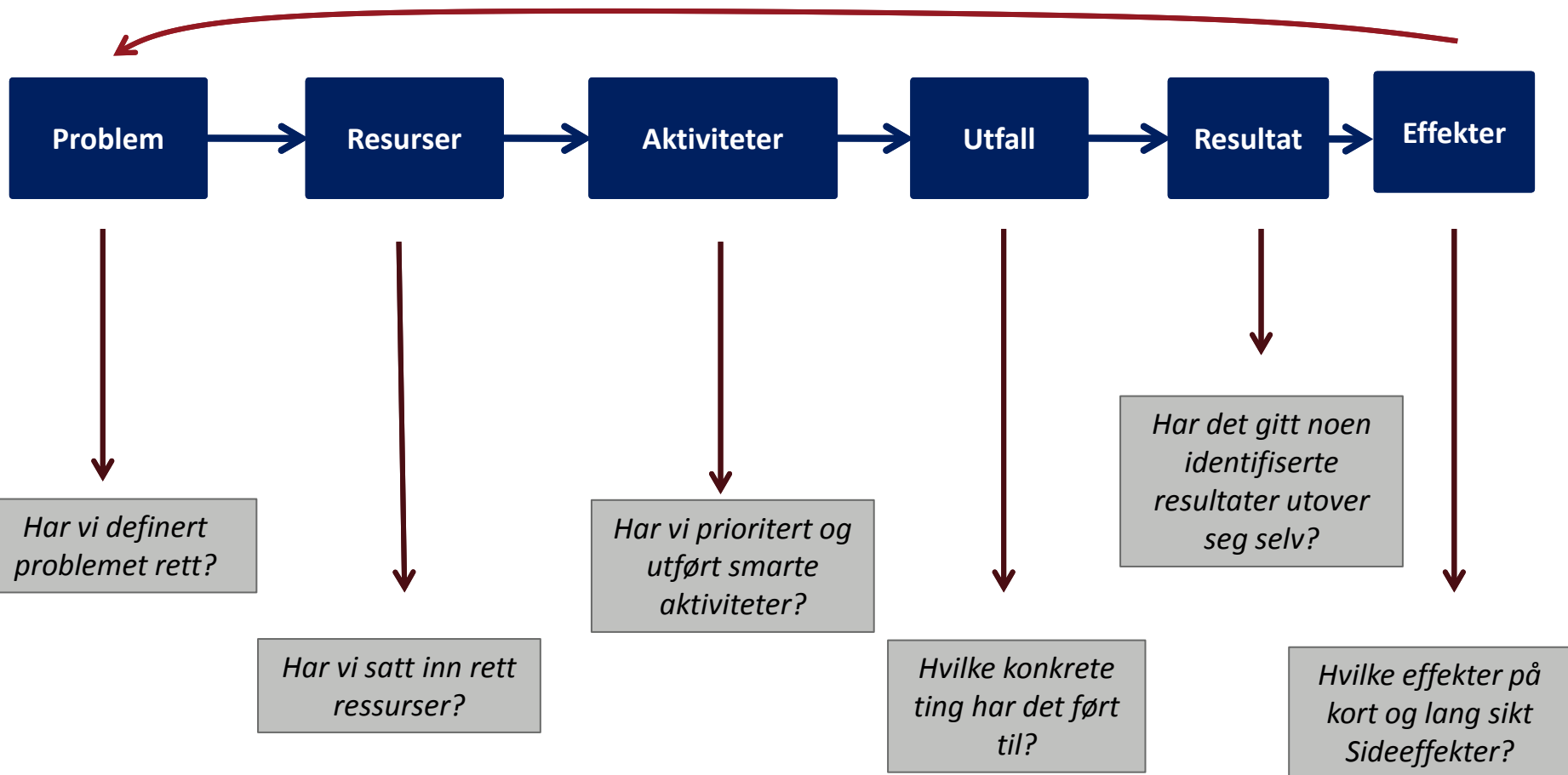
[Milepelsnotat 3 Anvendelse av ny programteori \(pdf\)](#)

TEMA

- Distrikts- og regionalpolitikk
- Forskning om kommuner og regioner, bolig, bygg og miljø

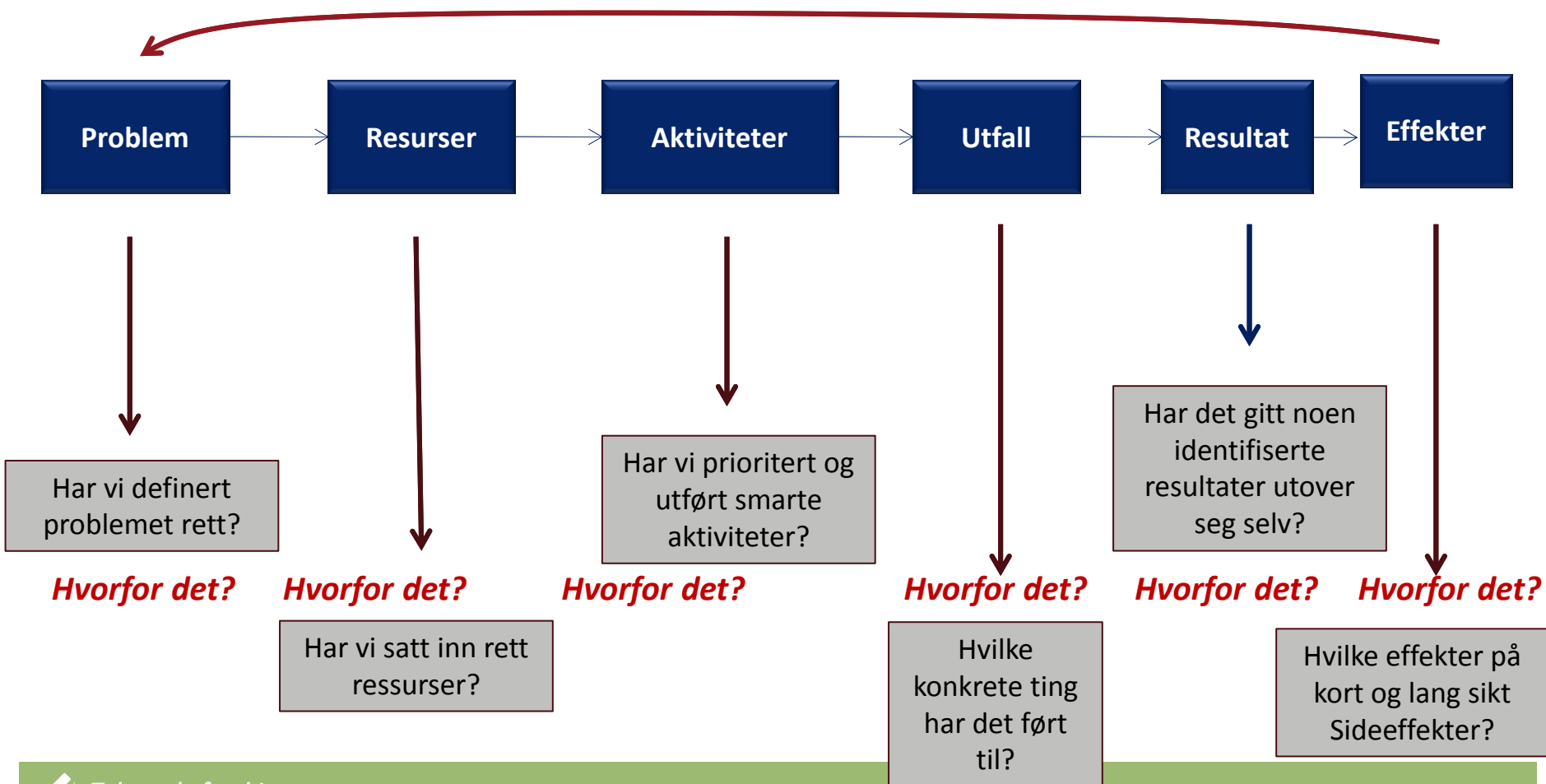
PROGRAMTEORI...

Oversikt og orden i innsatsfaktorer = programlogikk

Faglig, helst vitenskapelig prøvet begrunnelse for hvorfor settet med innsatsfaktorer er som det er.

Spørsmålene i rødt, nedenfor. = Programteori

Før vi fordypet oss i modellen

Hva skal modellen gjøre begripelig?

1. Hvorfor steder vokser (eller krymper)
2. Hvilke drivkrefter som er eksogene, ytre forhold som det er vanskelig påvirkbare lokalt og regionalt
3. Hvilke muligheter det er for lokal eller regional påvirkning (attraktivitet)

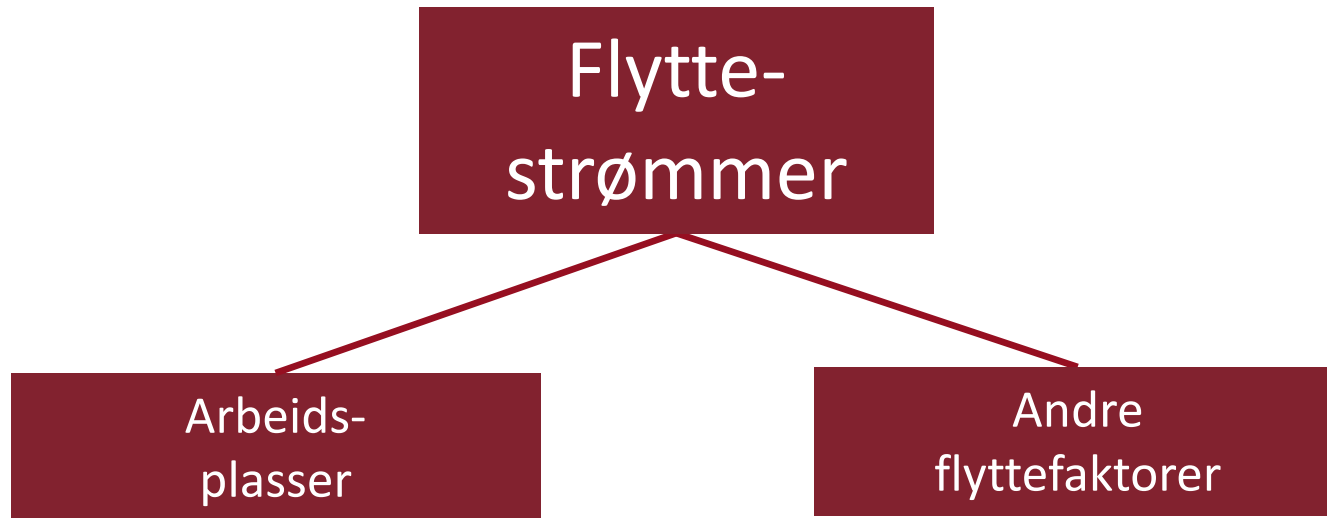

Hva kan tenkes å skape
attraktivitet gjennom
lokal innsats?

Flytte- strømmer

Modellen tar utgangspunkt i flyttestrømmer.
Nettoflyttingen er en universell indikator som måler om
et sted er i framgang eller tilbakegang.
Kanskje også en indikator for (noe) kvalitet?

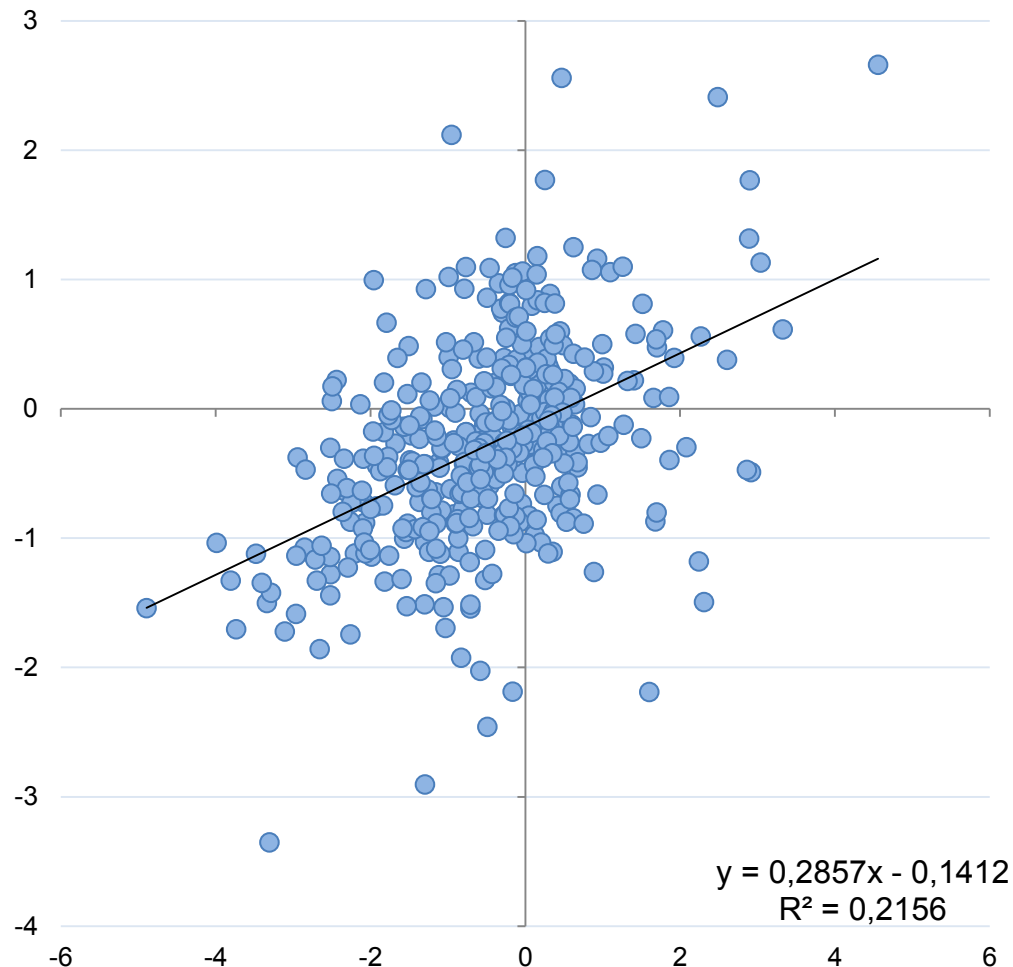
Derneft skilles det mellom arbeidsplassutvikling som en distinkt og sentral drivkraft, på den ene siden - og andre flyttefaktorer, på den andre.

Først:
Arbeidsplassvekst og
nettoflytting.

Det er en positiv
sammenheng, men
det er tydelig at også
andre forhold spiller
vesentlig inn.

Regionale variasjoner

Relativ nettoflytting 2010-2012

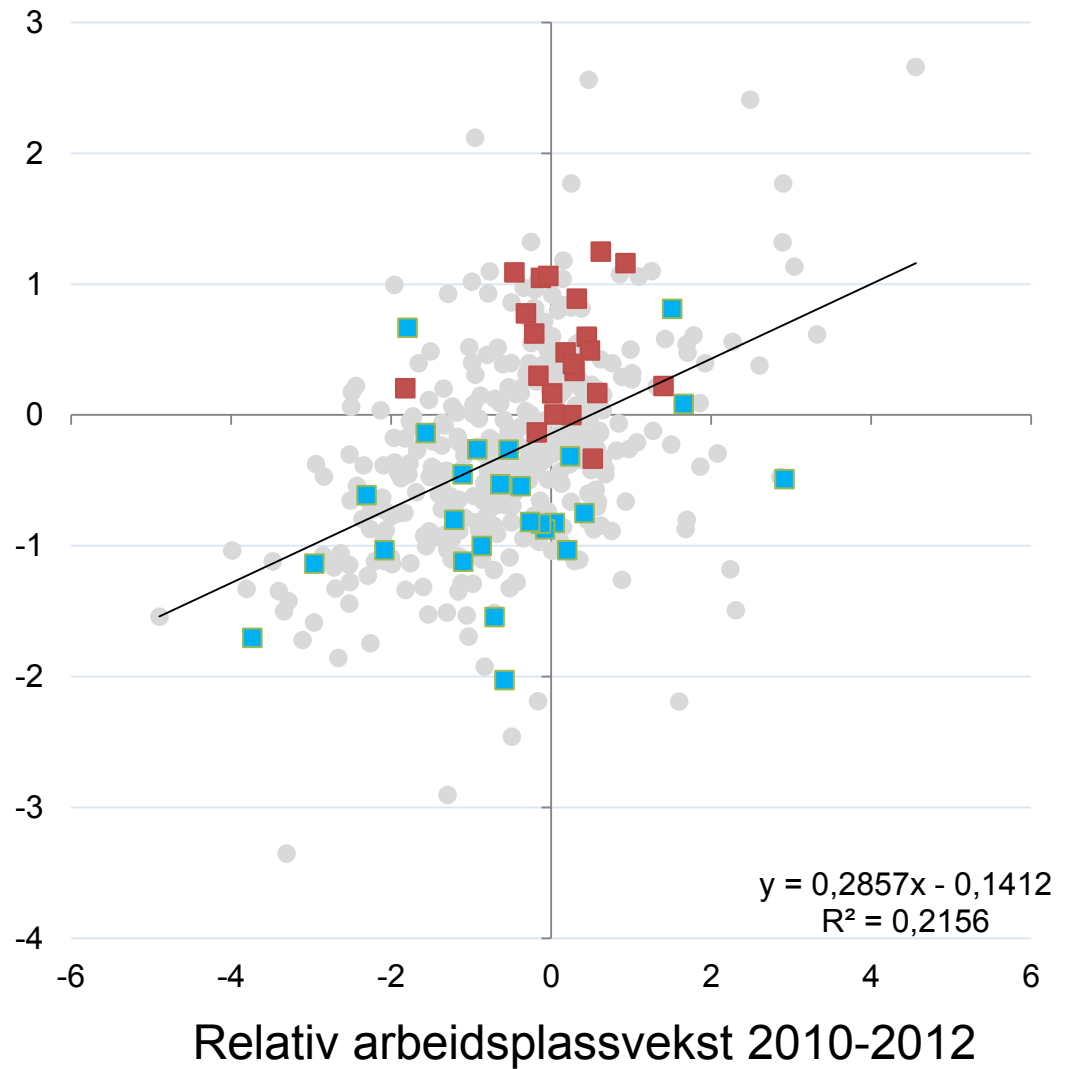

Relativ arbeidsplassvekst 2010-2012

Kommunene i Akershus har stort sett en mye bedre flyttebalanse enn arbeidsplassveksten tilsier.

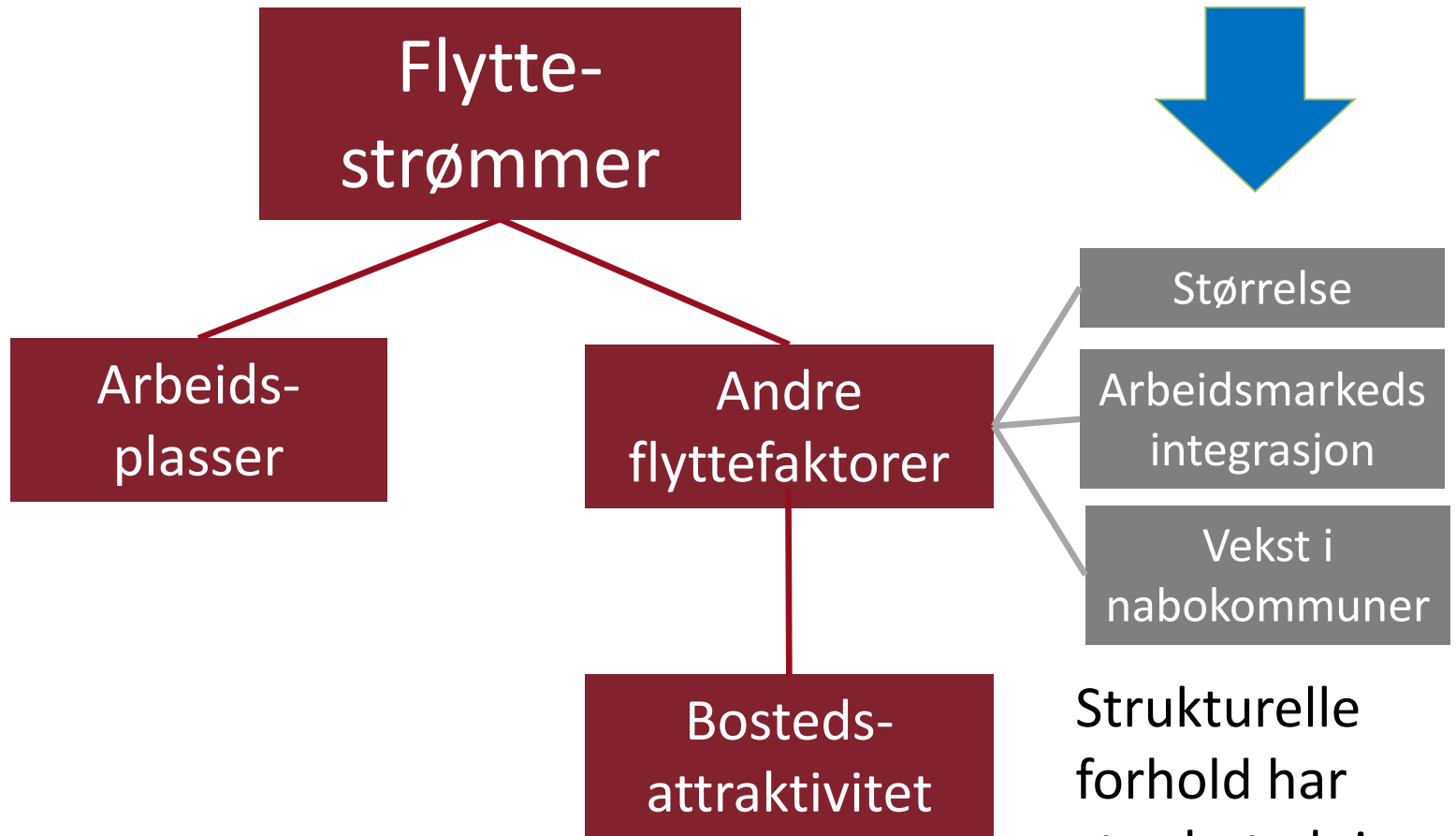
De fleste kommunene i Sogn og Fjordane har på sin side stort sett svakere flyttetall enn arbeidsplassveksten skulle tilsi.

Relativ nettoflytting 2010-2012

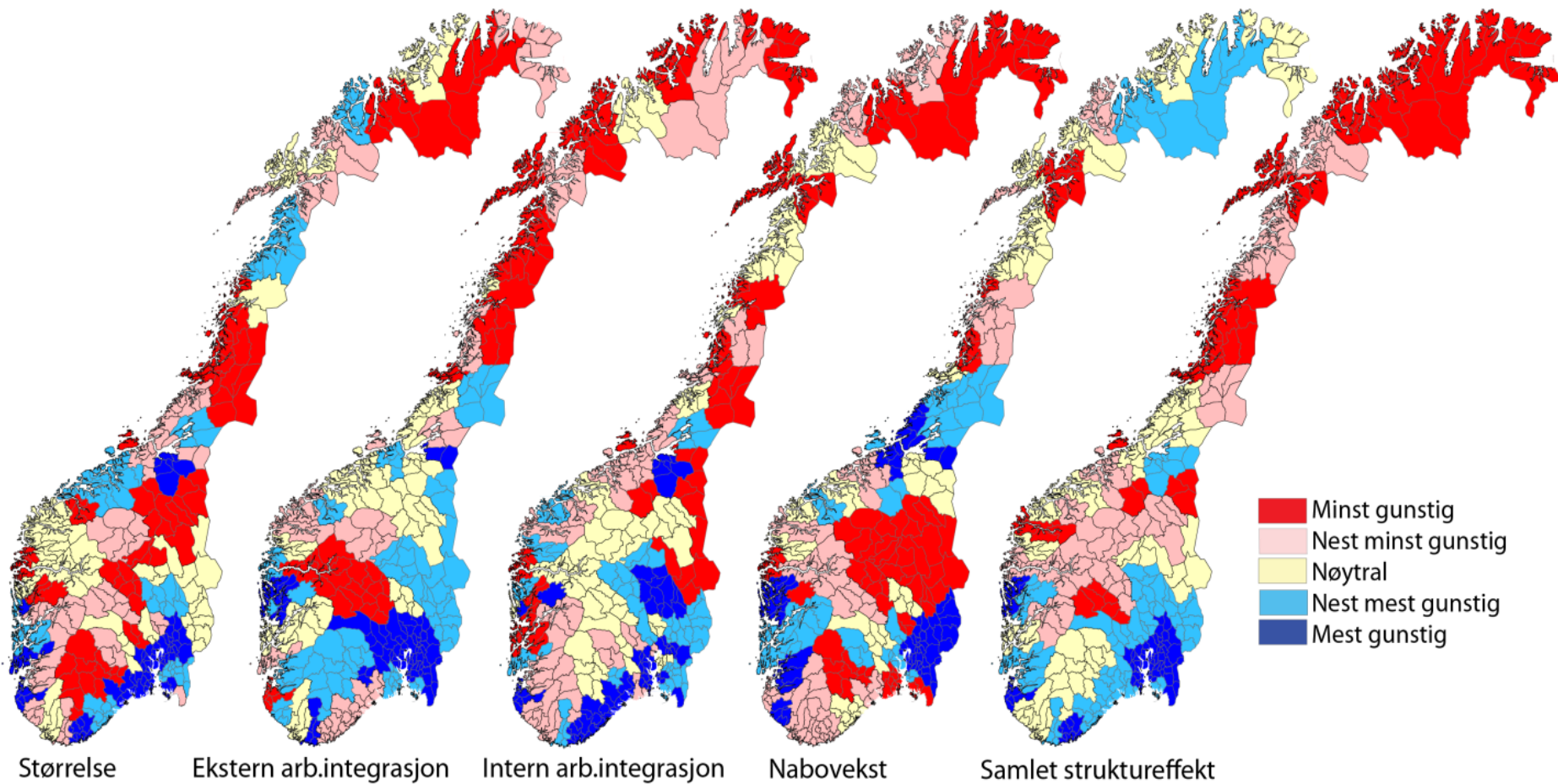
■ Akershus

■ Sogn og Fjordane

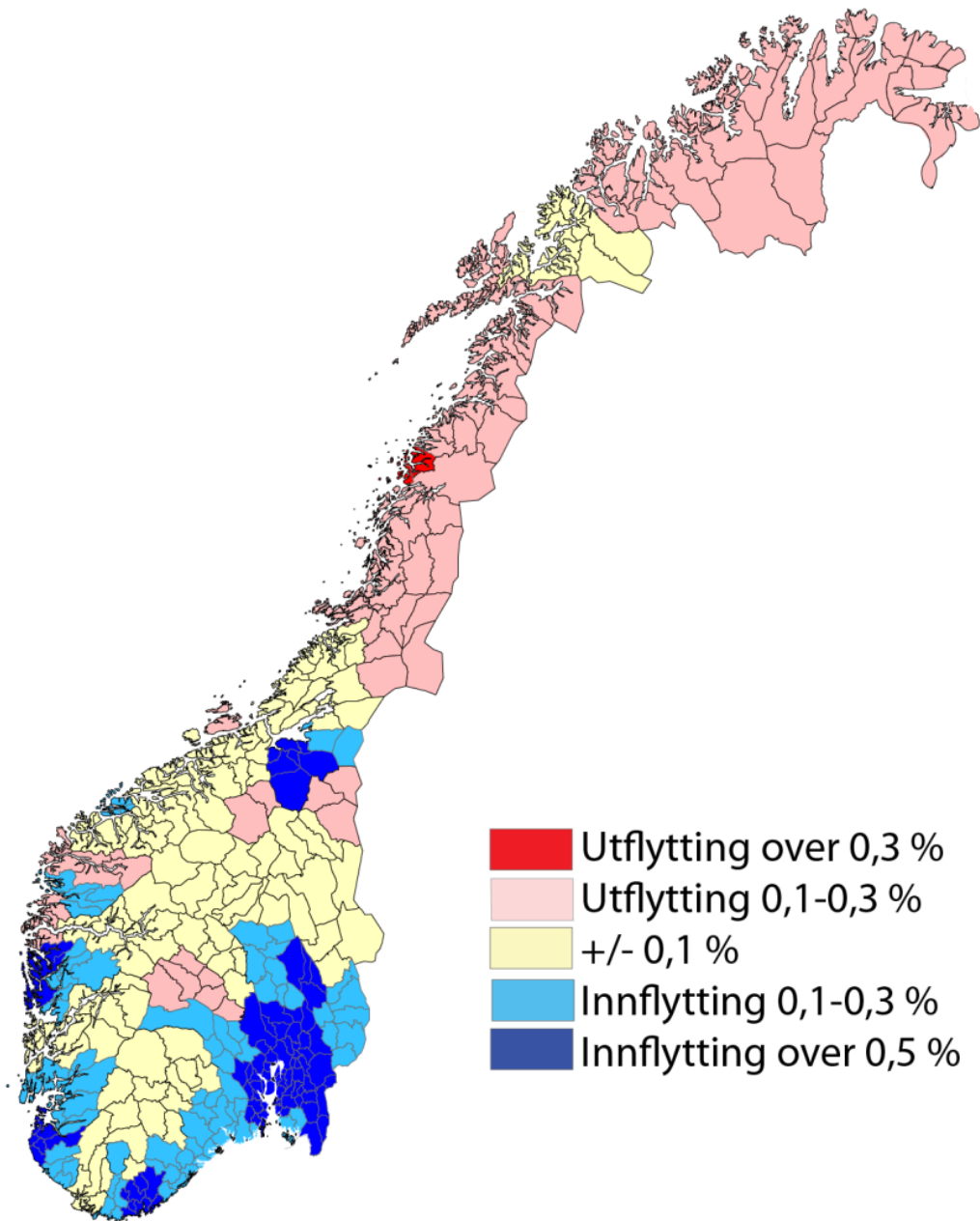
Bostedsattraktivitet gir bedre flyttebalanse enn de strukturelle forholdene tilsier.

Strukturelle forhold har stor betydning for flyttestrømmene.

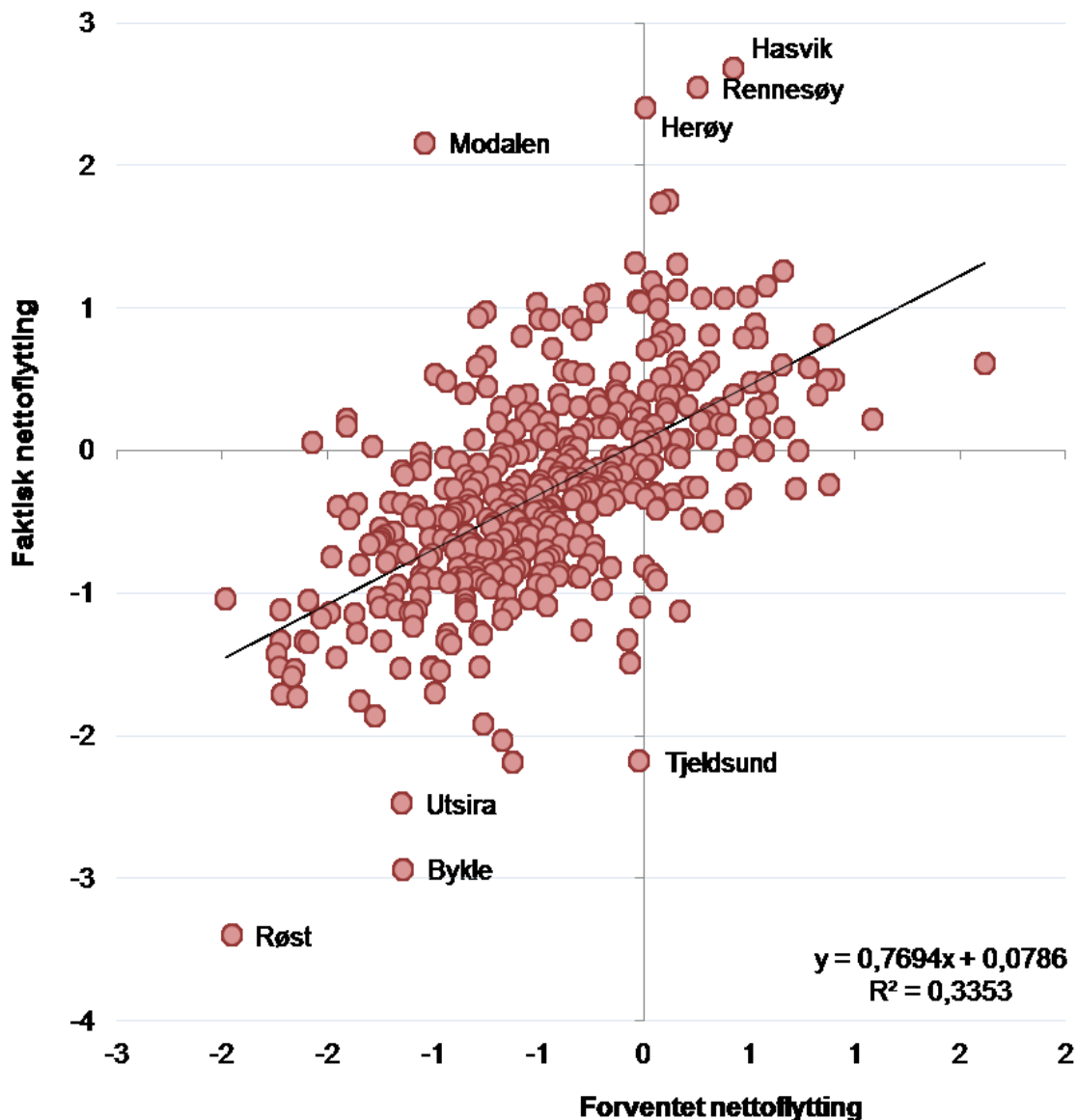

Strukturelle effekter som påvirker flytting

Struktureffektene betydning for årlig nettoflytting

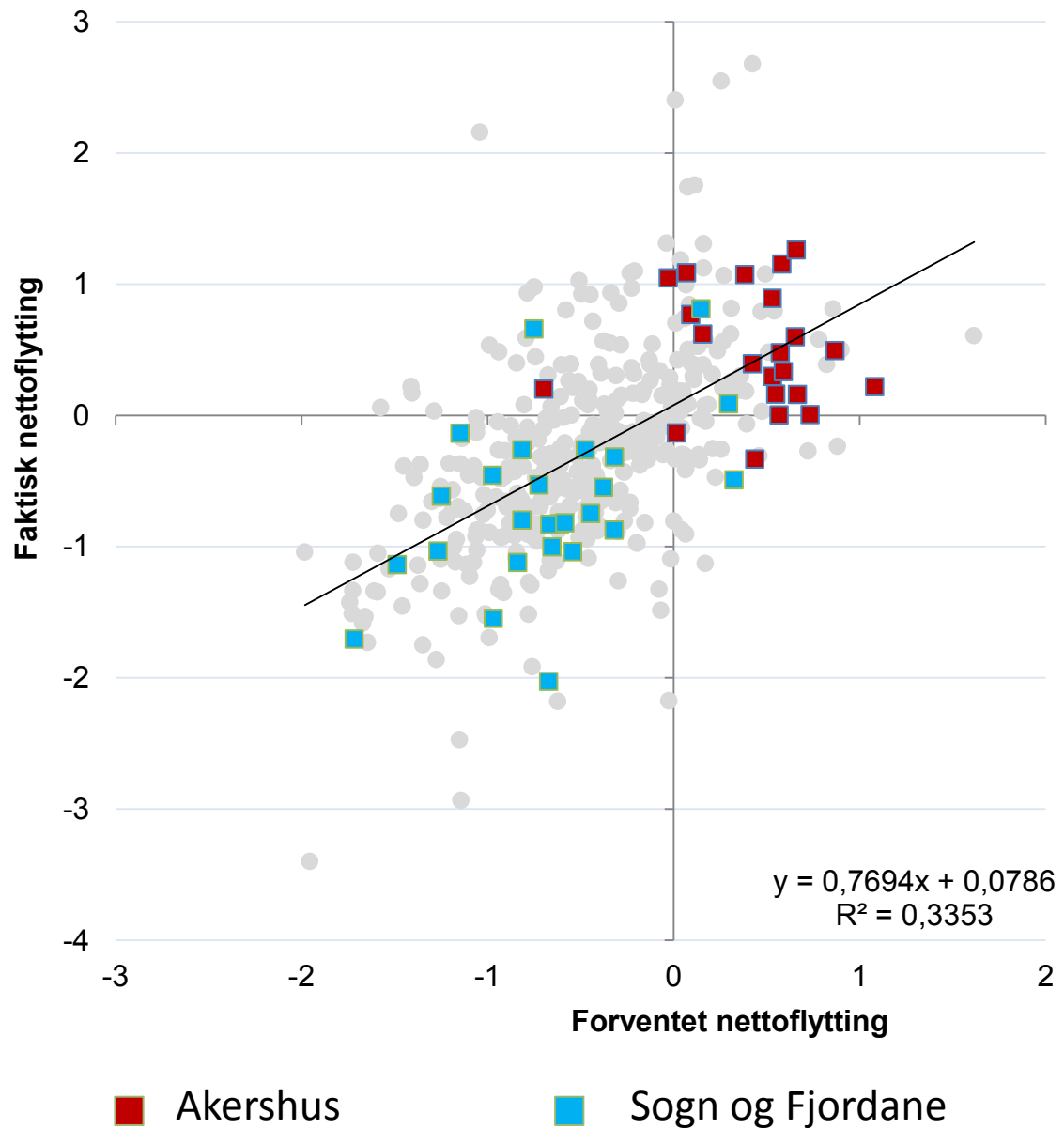

Når vi korrigerer for strukturelle forhold kommer vi fram til et mål for «reell» bostedsattraktivitet.

Når vi korrigerer for strukturelle forhold, er ikke kommunene i Akershus spesielt attraktive som bosted.

Kommunene i Sogn og Fjordane er heller ikke spesielt lite attraktive.

Hvilke kommuner har vært mest attraktive som bosted over tid?

Mange distriktskommuner som er reelt attraktive som bosted.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	prog snitt
Rennesøy	0,8	0,6	0,9	1,4	2,8	3,2	2,6	1,7	1,5	2,3	2,0
Hemsedal	-2,2	0,2	1,0	1,1	0,1	0,4	1,2	2,0	2,8	1,5	1,3
Ullensaker	2,7	2,5	1,7	1,2	1,3	1,6	1,6	1,5	1,1	0,6	1,3
Træna	0,1	-1,4	1,0	1,5	1,7	1,4	2,5	2,0	0,8	0,5	1,3
Hole	0,2	-0,3	0,5	0,8	1,5	2,2	1,7	1,4	1,0	1,1	1,2
Hvaler	1,3	1,1	1,7	1,3	1,1	0,8	1,1	1,1	1,3	1,2	1,2
Hitra	0,1	-0,3	-0,1	-0,1	0,9	1,4	1,8	1,4	1,3	1,3	1,1
Vevelstad	-1,7	-1,0	0,7	1,3	0,1	1,1	1,6	2,8	1,3	0,1	1,0
Eidfjord	-1,7	0,0	1,0	1,3	1,5	1,9	1,9	1,3	0,6	0,0	1,0
Gjerdrum	0,8	0,7	1,0	1,2	0,9	0,6	0,9	1,2	1,4	0,7	1,0

Bostedsattraktivitet, når strukturelle forhold som størrelse, arbeidsmarkedsintegrasjon og arbeidsplassvekst i nabokommuner er korrigert for.

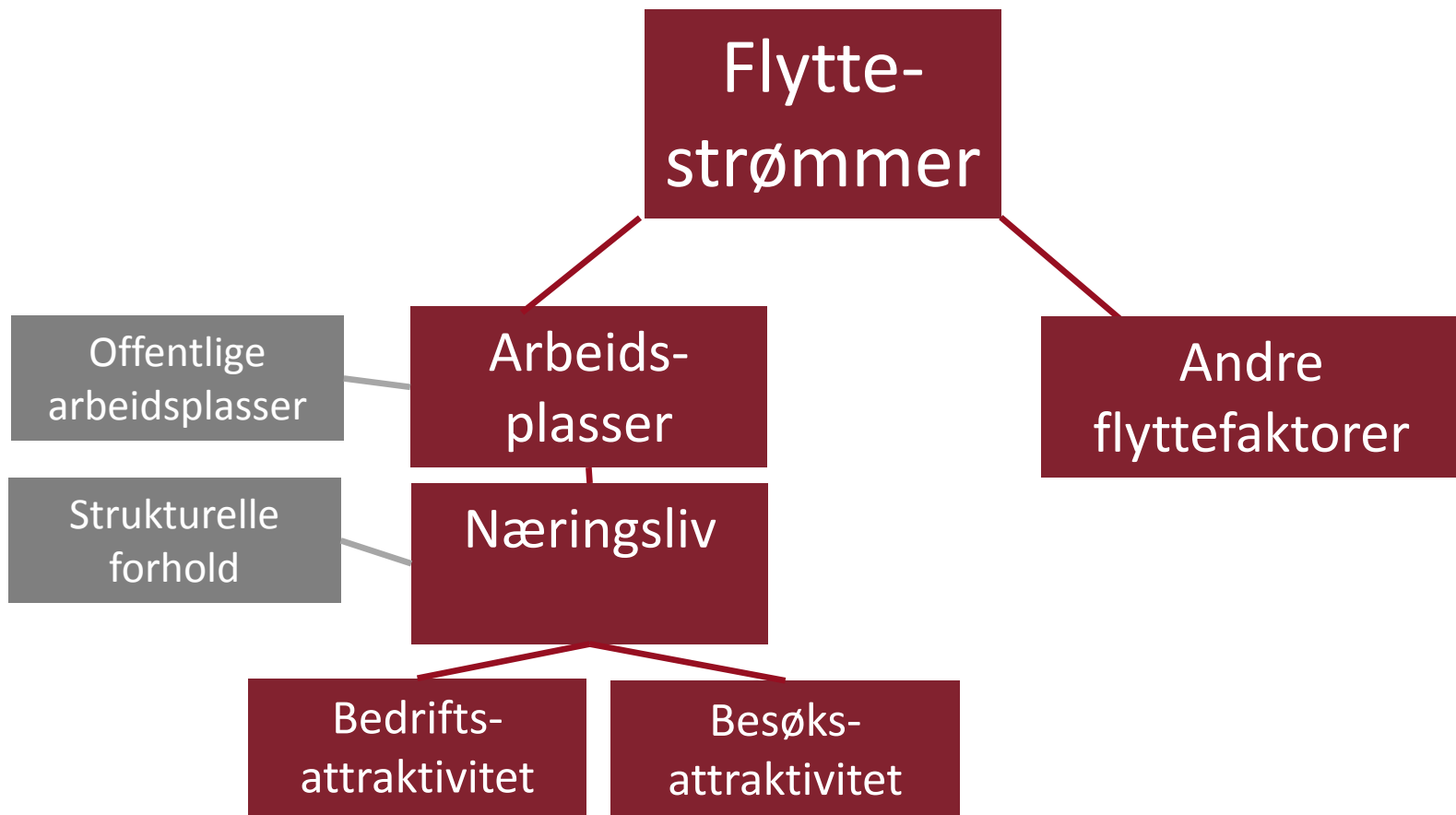
Hvilke kommuner har størst framgang i sin egen bostedsattraktivitet?

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	prog snitt
Hemsedal	-2,2	0,2	1,0	1,1	0,1	0,4	1,2	2,0	2,8	1,5	1,3
Hasvik	-1,8	-0,7	-1,4	-0,4	-1,0	-0,5	-1,4	0,4	1,3	2,3	0,2
Gamvik	-2,2	-1,2	-1,6	-0,5	-0,3	0,4	0,0	-0,8	0,3	1,7	0,0
Jondal	-1,1	-0,6	-0,3	0,1	0,1	-0,1	1,1	1,1	2,2	1,3	0,8
Stordal	-2,6	-0,4	-0,3	0,7	-0,5	0,4	2,5	1,5	1,1	0,0	0,7
Rødøy	-1,5	-1,4	-1,8	-1,6	-1,8	-0,7	-0,4	0,0	0,9	0,6	-0,3
Herøy (Nordland)	-0,9	-0,1	-1,1	-0,7	-0,1	-0,5	0,1	-0,3	1,3	2,4	0,4
Vevelstad	-1,7	-1,0	0,7	1,3	0,1	1,1	1,6	2,8	1,3	0,1	1,0
Bjerkreim	-1,2	-1,1	-0,7	0,2	0,8	0,6	0,1	0,3	1,0	1,5	0,5
Finnøy	-0,5	-0,3	-0,4	-1,4	-0,7	0,2	0,9	1,0	0,7	1,7	0,5

Innvandringsbølgen til Norge har gitt mange distriktskommuner nye muligheter for å bli attraktive som bosted gjennom å være attraktive for utlendinger.

Arbeidsplasser

Arbeidsplassutviklingen splittes opp i *offentlige* arbeidsplasser som anses eksogen, og stedets næringsliv som analyseres videre. Også utviklingen i næringslivet er preget av strukturelle forhold. Men steder kan oppnå en bedre utvikling enn de strukturelle forholdene tilsier gjennom å blir mer attraktive for bedrifter eller besøk.

Hva skaper attraktivitet?

- Vi kan måle status og utvikling over tid
- Men hvordan kan steder påvirke sin egen attraktivitet?

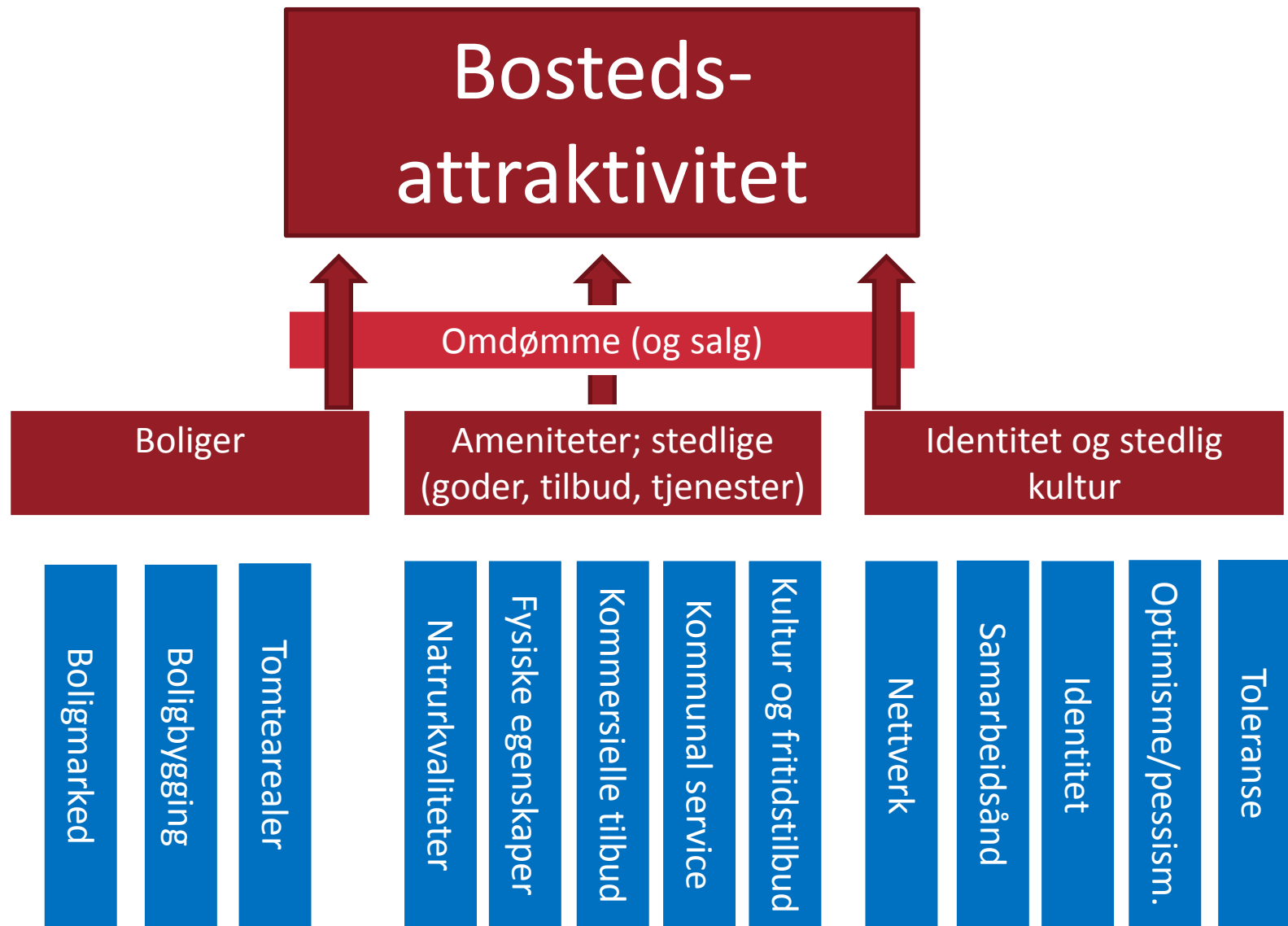
Omdømme

Areal og
bygninger

Ameniteter

Identitet og
stedlig kultur

Disse fire kategoriene kan gjøres gjeldene for alle tre attraktivitetsdimensjonene

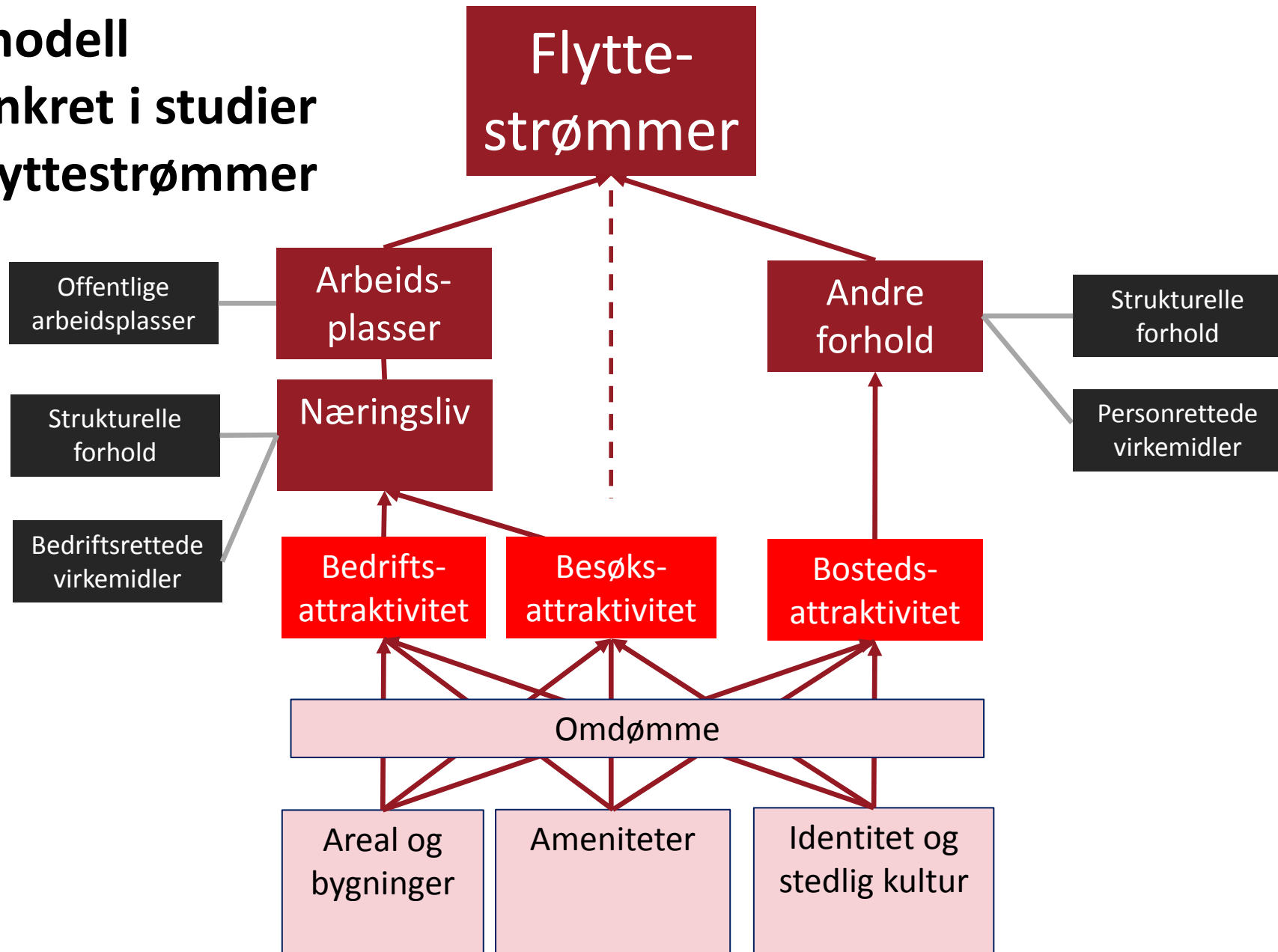
Mange faktorer påvirker attraktiviteten
– alle kan sorteres inn i én av de fire kategoriene

	Bedrift	Besøk	Bosted
Omdømme	Omdømme som sted å drive næringsliv	Omdømme som sted å besøke	Omdømme som sted å bo
Areal og bygninger	Næringsarealer Lokaler Næringshager	Areal til hytter Eksisterende hytter overnattingskapasitet	Tomteareal Boliger Tilgjengelighet
Ameniteter	Tilgang til forretningstjenester Service i kommunen FoU og kompetanseinstitusjoner Tilgang på kompetent arbeidskraft	Naturherligheter Tilrettelegging friluftsliv Kulturtilbud Sport og fritidstilbud	Kommunens tjenester, barnehage, skole etc. Naturherligheter Tilrettelegging friluftsliv Kulturtilbud Sport og fritidstilbud
Identitet og stedlig kultur	Nettverk mellom bedrifter Klynger Innovasjonsklima Samarbeid mellom næringsliv og kommune	Gjestfrihet Serviceholdning Samarbeid mellom besøksnæringene Destinasjonsutvikling	Lokal identitet Gjestfrihet Toleranse Samarbeidsånd Utviklingskultur

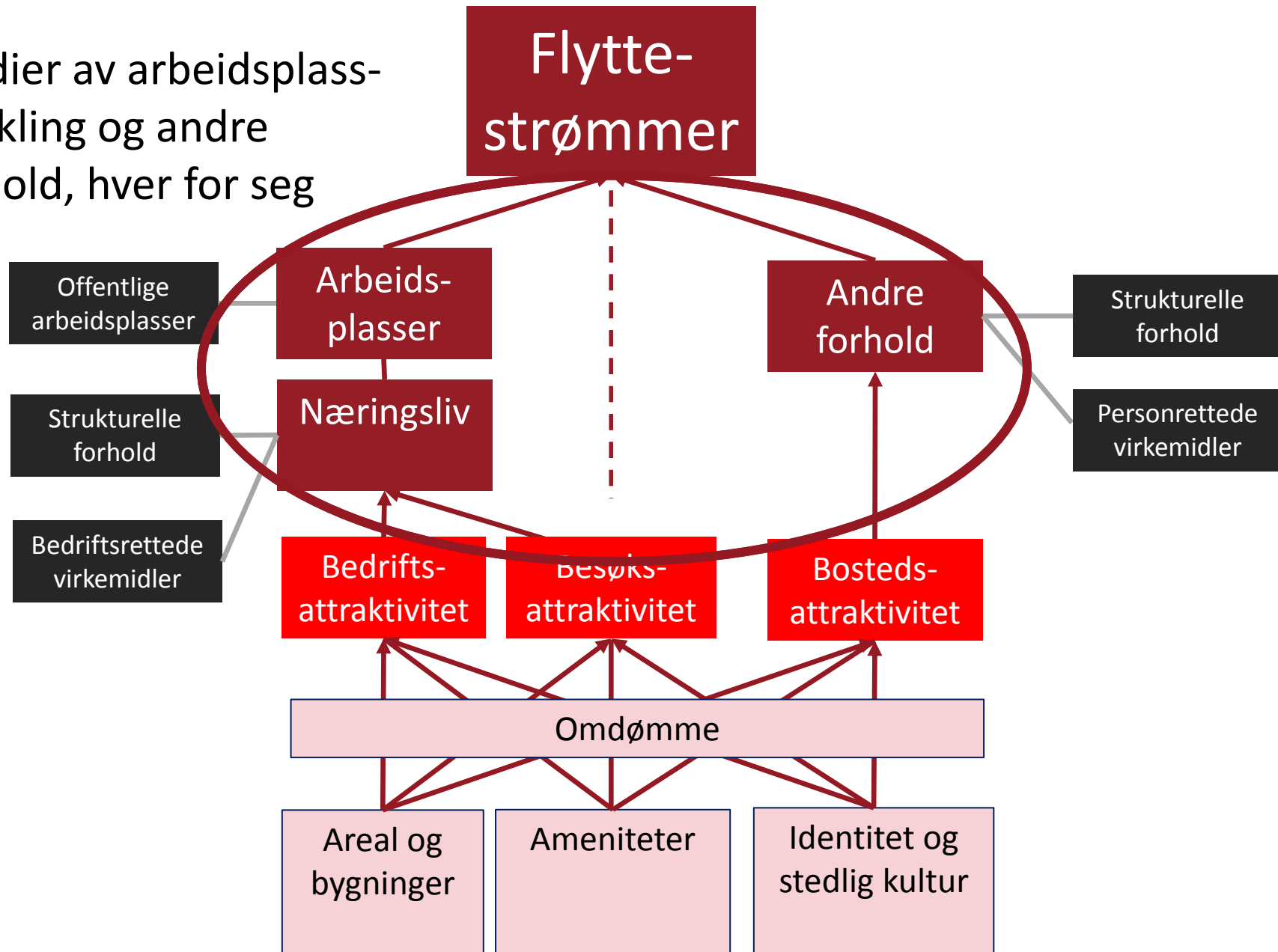
Attraktivitetsfaktorer: Det er mange ting som kan bidra til attraktiviteten!

Oppsummert

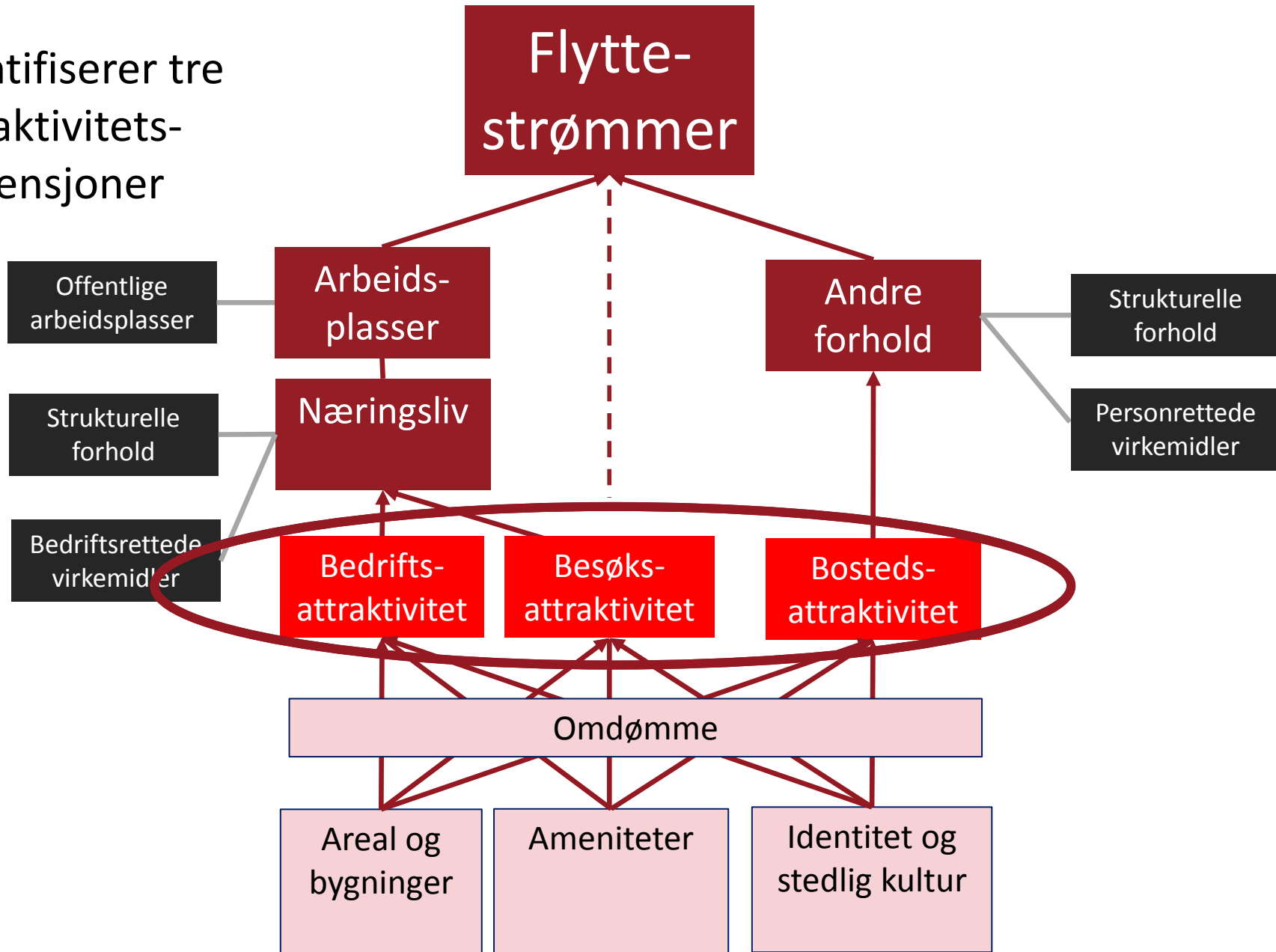
En modell forankret i studier av flyttestrømmer

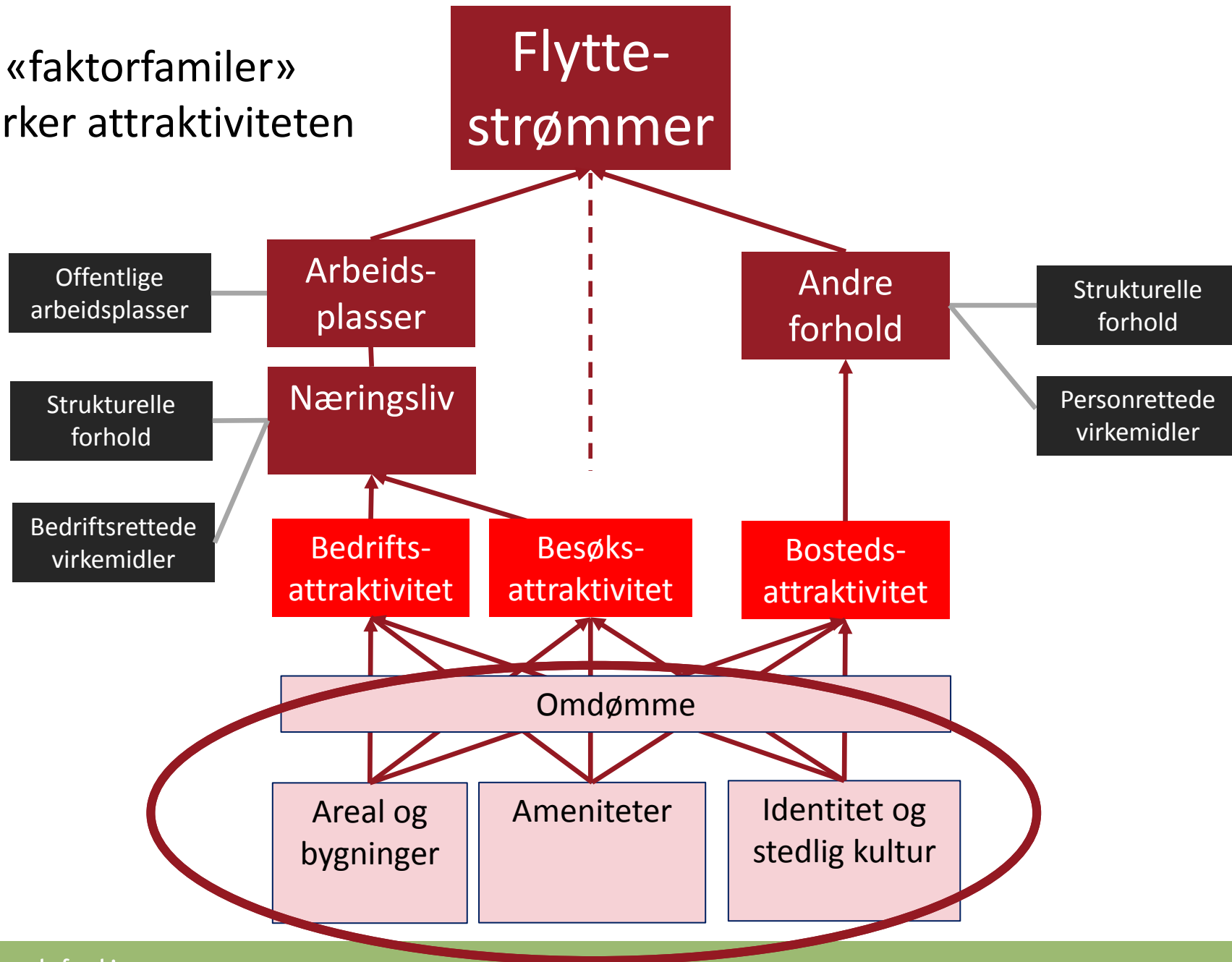
Studier av arbeidsplass-
utvikling og andre
forhold, hver for seg

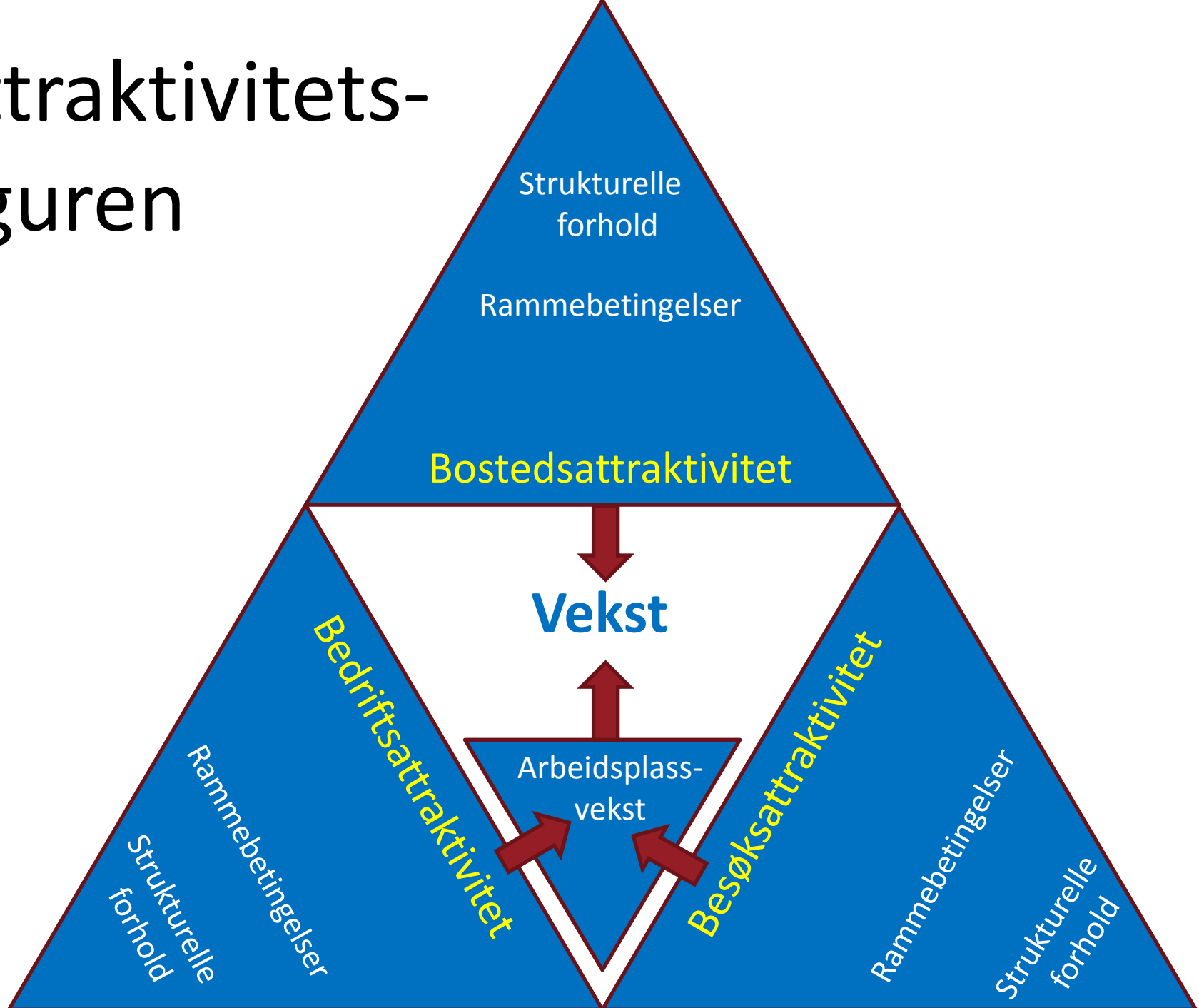
Identifiserer tre attraktivitetsdimensjoner

Fire «faktorfamilier»
påvirker attraktiviteten

Attraktivitets- figuren

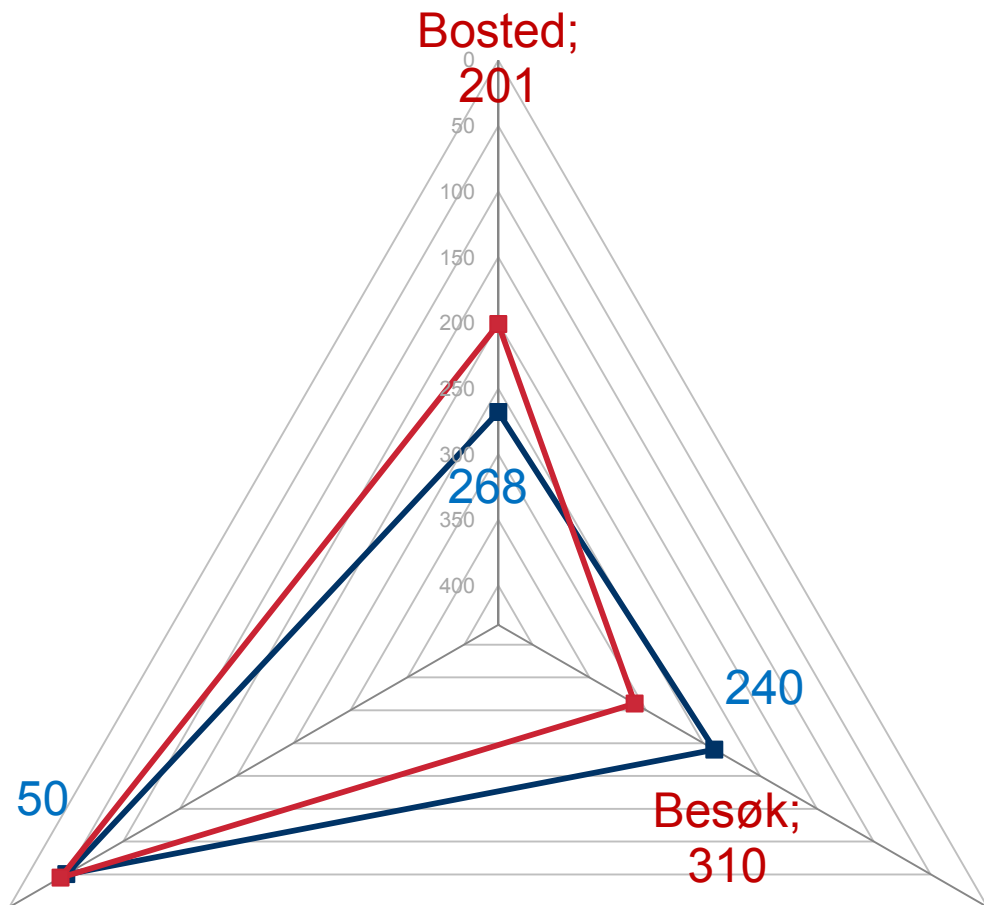

Eks: Halså kommune sin profil

Tallene viser posisjon
blant 428 (430) kommuner

Bedrift; 45

■ Rang 2000

■ Rang 2011

Hva kan modellen brukes til?

- ✓ Forstå drivkrefter bak steders vekst og fall
- ✓ Skille mellom strukturelle forhold som vanskelig kan påvirkes, og forhold som steder kan påvirke selv
- ✓ Måle steders faktiske attraktivitet, når strukturelle forhold er korrigert for - strategisk verktøy for å måle framgang
- ✓ Et strategisk verktøy, for å forstå og diskutere sine sterke og svake sider
- ✓ Strategisk verktøy for å lokalisere de viktigste forholdene for vekst
- ✓ Strategisk verktøy for å definere strategier og tiltak

Da er det bare å kaste seg ut i det!
Lykke til!

Knut Vareide og Lars U. Kobro